

ΘΕΑΝΟΥΣ Ν. ΤΣΙΟΒΑΡΙΔΟΥ

Οικονομολόγου

Διδάκτορας του Πανεπιστημίου των Παρισίων

Έπιμηλητριας εις την Α.Β.Σ.Θ.

**ΔΥΝΑΤΟΤΗΣ ΤΗΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΤΡΑΒΗΚΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΟΛΙΓΩΤΕΡΟΝ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΜΕ ΣΚΟΠΟΝ ΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΙΝ
ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΤΩΝ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς οἰανδήποτε ἀνάλυσιν τοῦ μελλοντικοῦ ρόλου τῶν Εἰδικῶν Τραβηκτικῶν Δικαιωμάτων (ΕΤΔ), θὰ πρέπη νὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τὴν δημιουργίαν καὶ λειτουργίαν αὐτῶν.

Ἀναμφισβητήτως ἕνας μεγάλος σταθμὸς εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ διεθνοῦς νομισματικοῦ συστήματος ἦτο καὶ ἡ δημιουργία τῶν ΕΤΔ. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1967 εἰς τὴν συνδιάσκεψιν τοῦ Rio de Janeiro ¹ τὰ μέλη τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου (ΔΝΤ) συμφώνησαν εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνὸς νέου ἀποθέματος, ἐπὶ πλέον τῶν δύο ἤδη ὑπαρχόντων (χρυσοῦ καὶ ἀλλοδαποῦ συναλλάγματος), μὲ σκοπὸν νὰ ἐξασφαλίσουν μίαν ἐπαρκῆ προσφορὰν διεθνοῦς ρευστότητος πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς διαρκῶς αὐξανομένης διεθνοῦς οἰκονομίας εἰς τὴν πιθανὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ αὐξήσις τῶν πατροπαράδοτων ἀποθεμάτων (χρυσὸς καὶ ἀλλοδαπὸν συνάλλαγμα) ἤθελε κριθῆ ἀνεπαρκῆς ². Τὸ σχέδιον προβλέπει τὴν ὁμαλὴν δημιουργίαν ΕΤΔ εἰς τὸ ΔΝΤ, βάσει τοῦ ὁποίου αἱ συμμετέχουσαι χῶραι θὰ ἠδύναντο νὰ τὰ δεχθοῦν ὡς ἀποθέματα καὶ ἐπομένως νὰ τὰ χρησιμοποιήσουν διὰ νὰ ἀποκαταστήσουν τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς των. Ἡ ἀξία τῶν ΕΤΔ ὡς ἀποθεμάτων ἐναπόκειται βασικῶς εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ³ τῶν συμμετεχόντων νὰ τὰ δεχθοῦν εἰς ἀνταλλαγὴν ἐνὸς μετατρεψίμου νομίσματος. Ὑπάρχουν, φυσικά, ἀφ' ἐνὸς μὲν περιορισμοὶ διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ἐνεργητικοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὄρια εἰς τὴν ὑποχρέωσιν ἀποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν συμμετεχουσῶν χωρῶν. Ἀλλά, ἐπειδὴ χρησιμοποιοῦνται αὐτομάτως διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν διεθνῶν πληρωμῶν, ἐκπληροῦν ἤδη τὴν κυρίαν λειτουργίαν τῶν ἀποθεμάτων.

Τὰ ΕΤΔ ἀποτελοῦν μίαν λογικὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ταμείου ⁴: Κάθε χῶρα ἔχει τὰς ἐκχωρήσεις της βάσει τοῦ *quota* της εἰς τὸ ΔΝΤ. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὰ ΕΤΔ εἶναι περισσότερο ἐνδεῆ ἀπὸ τὰς ἄλλας πα-

1. Ὁρα *John A. Kay* καὶ *Peter C. Hole*, *La réunion annuelle du fonds, finances et développement*, volume 6, no 4, décembre 1969, σσ. 11 - 15.

2. Ὁρα *Charles P. Kindleberger*, *Power and Money*, Edited by Basic Books, N. York - London, 1970, σ. 220.

3. Ὁρα *Christiane de Ripert - Petersen*, *Les droits de tirage spéciaux au secours de l'étalon dollar*, *Économie Appliquée*, tome XXIV, no 3, 1971, Librairie Droz, Cèneve, σσ. 413 - 435.

4. Ὁρα *Martin Barret* and *Margaret L. Greene*, *Special Drawing Rights: A Major Step in Evolution of the World's Monetary System*, Edited by Laurence H. Officer and Thomas D. Willet; «*The International Monetary System, Problems and Proposals*», Prentice - Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1969, σσ. 143 - 150.

ραχωρούμενας πιστώσεις του ΔΝΤ. "Όλοι αὐ χῶραι - μέλη εἶναι εἰς θέσιν νὰ χρησιμοποιοῦσιν ΕΤΔ ὡς ἀκίς ἀντιμετωπίζουσι δυσχερείας εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν ἢ εἰς τὰ ἀποθέματά των. Τὰ ΕΤΔ δημιουργοῦνται ἐλευθέρως, χωρὶς καμμίαν ἀπολύτως πληρωμὴν διὰ τὰς χῶρας αὐ ὅποια τὰ ἀποκοτῶν τὸ ΔΝΤ δίδει εἰς τὴν χῶραν μὲ ἐλλειμματικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν αὐτοῦσια ἐθνικὰ νομίσματα τῆς χῶρας ἢ ὅποια ἔχει πλεόνασμα εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τῆς. Δηλαδὴ εἶναι ἓν ὄργανον δημιουργοῦν αὐτομάτως ἀποθέματα ἐκ τοῦ μηδενός.

Ἡ δημιουργία τῶν ΕΤΔ βασίζεται εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν χωρῶν (καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποψιν εἶναι ὅπως ὁ χρυσός) καὶ εἰς τὴν ἀλληλοὑποστήριξιν τῶν χωρῶν αἵτινες συμμετέχουσι εἰς αὐτά. Ἐκάστη χῶρα - μέλος εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ χορηγῇ συνάλλαγμα, ἀπληλαγμένον πάσης ἐπιβαρύνσεως, ἀνταλλάσσουσα τοῦτο μὲ ΕΤΔ τὰ ὅποια θὰ φυλάττη ἐφ' ὅσον χρονικὸν διάστημα δὲν χρειάζεται τὴν χρησιμοποίησίν των καὶ ἕως ὅτου τὸ σύνολον τῶν ΕΤΔ γίνῃ τριπλάσιον τοῦ δικαιουμένου ποσοῦ¹.

Ἡ διοίκησις τοῦ ΔΝΤ, ἐὰν βεβαιωθῇ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη δημιουργίας συμπληρωματικῶν νομισματικῶν ἀποθεμάτων, συσκέπτεται ἵνα ἀποφανθῇ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἱκανοποιητικῆς ἀλληλοὑποστηρίξεως τῶν συμμετεχόντων διὰ τὴν δημιουργίαν τῶν ΕΤΔ, συγχρόνως δὲ διὰ νὰ προτείνῃ καὶ τὸ ὕψος αὐτῶν. Ἄς σημειωθῇ ὅτι τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1972 λήγει ἡ ἰσχύουσα περίοδος τῶν ΕΤΔ καὶ ἀπὸ τὸ τελευταῖον ἔγγραφο τοῦ ΔΝΤ φαίνεται ἐμμέσως ὅτι τὸ ΔΝΤ πρόσκειται εὐνοικῶς πρὸν μίαν νέαν ἐκδοσιν ΕΤΔ². Σκοπὸς δὲ τῆς χρησιμοποίησίν τῶν ΕΤΔ εἶναι νὰ ἰσοσκελιζοῦν τὰ ἐποχιακῶς τυγχάνοντα ἐλλειμματικὰ ἰσοζύγια καὶ ὄχι νὰ «χρηματοδοτοῦν» χρόνια ἐλλειμματικὰ ἰσοζύγια. Ἄλλως, αὐ μὲν χῶραι μὲ ἐλλειμματικὸν ἰσοζύγιον θὰ ζητοῦν ὄλονεν περισσότερα ΕΤΔ καὶ συχνότεραν τὴν ἐκδοσίν των, αὐ δὲ μὲ πλεόνασμα εὐρισκόμεναι χῶραι ὑποστηρίζουσι ὅτι αὐτὸ θὰ μειώσῃ τὴν πειθαρχίαν τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν. Αὐ τελευταῖαι ἐπιμένουσι νὰ μὴ ἐκδοθοῦν ΕΤΔ ἐφ' ὅσον αὐ Ἕνωμένοι Πολιτεῖαι καὶ τὸ Ἕνωμένον Βασίλειον ἔχουσι σημαντικὰ ἐλλειμματικὰ ἰσοζύγια πληρωμῶν.

Ἐν τούτοις ἐδημιουργήθη μία νέα καὶ εὐφύης πολιτικο-οικονομικὴ σκέψις, ὑπεράνω ὄλων αὐτῶν τῶν τεχνικῶν προβλημάτων, ὡς πρὸς τὸν τρόπον διανομῆς τῶν ΕΤΔ³. Ἡ ἀποψις αὐτῆ, ἀρκετὰ παλαιά, μᾶς ὑπενθυμίζει ἐκ νέου τὰ προγράμματα τῶν Triffin καὶ Stamp, βάσει τῶν ὁποίων θὰ ἐδημιουργοῦντο διεθνῆ χρηματικὰ ἀποθέματα, τὰ ὅποια θὰ ἐδανείζοντο ἢ καὶ θὰ ἐδίδοντο εἰς τὰς

1. "Ὁρα «Le Monde», 13-9-1972, σ. 28: Εἰς τὸ τελευταῖον ἔγγραφο (8-9-1972) τοῦ ΔΝΤ μελετᾶται ἡ κατάργησις τοῦ ὄριου ἐκδόσεως ΕΤΔ.

2. "Ὁρα *Paul Fabra*, Le fonds monétaire prend une position tranchée en faveur de l'extention des droits de tirage spéciaux, «Le Monde», 8-9-1972, σσ. 1 καὶ 27.

3. "Ὁρα *Rinaldo Ossola*, Towards New Monetary Relationships, Edited by International Finance Section, Department of Economics, Princeton University, Princeton, New Jersey, no 87, July 1971, σσ. 3 - 21.

ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας μὲ σκοπὸν νὰ χρηματοδοτήσουν τὴν ἀνάπτυξίν των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐξησφαλίζετο διεθνῆς ρευστότης καὶ συγχρόνως θὰ ἐβοηθεῖτο ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις. Πολλοὶ — οἱ περισσότεροι τῶν ὀποίων θεωρητικοὶ — οἰκονομολόγοι ἐναντιοῦνται εἰς αὐτό· ἄλλοι τὸ θεωροῦν δυνατὸν.

Εἰς τὰ δύο κεφάλαια τῆς παρούσης μελέτης θὰ ὀμιλήσωμεν διὰ τὰς δύο αὐτὰς ἀπόψεις, ἀρχίζοντες μὲ τὴν αἰσιδόξον (Κεφάλαιον Α'), ὅπου κυρίως ἀναπτύσσεται ἡ θέσις τοῦ Robert Triffin, καὶ ἐν συνεχείᾳ θὰ ἀναπτύξωμεν τὴν ἀπαισιδόξον (Κεφάλαιον Β'), τῆς ὁποίας κύριος ἐκπρόσωπος εἶναι ὁ Gottfried Haberler. Εἰς τὸ τέλος θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐξαγάγωμεν ὀρισμένα συμπεράσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

ΛΙΣΙΟΔΟΕΟΣ ΑΠΟΨΙΣ

Μετὰ τὴν σύσκεψιν ἣτις ἔλαβε χώραν εἰς Washington ἀπὸ τὰς 29 Σεπτεμβρίου ἕως 3 Ὀκτωβρίου 1969 ¹, καθ' ἣν ἐγένετο μνεία διὰ μίαν «Link», δηλ. διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς «συνδέσεως» μεταξὺ τῆς ἐκδόσεως ΕΤΔ καὶ τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν, πολλὰι συζητήσεις ἐπηκολούθησαν περὶ τὸ θέμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶναι διεθνῶς γνωστὸν μὲ τὴν λέξιν «Link» ².

Ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους τοῦ ΔΝΤ οἱ ὁποῖοι ἔλαβον θέσιν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὑπὲρ τῆς Link δυνάμεθα νὰ μνημονεύσωμεν τὸν Emilio Colombo ¹, τῆς Ἰταλικῆς Ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ ΔΝΤ, ὅστις ἐξέφρασεν τὴν γνώμην ὅτι ἡ πρότασις τῆς Link ἔχει τοιαύτην σπουδαιότητα, ὥστε ἐπιβάλλεται νὰ ἐξετασθῇ σοβαρῶς. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν, ὅπως εἶναι φυσικόν, ὑπεστήριξαν μὲ περισσοτέραν θέρμην τὴν ἐν λόγῳ πρότασιν, ὁ δὲ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἰνδιῶν M. L. K. Iha ¹ εἶπεν ἐπιγραμματικῶς τὰ ἐξῆς: «Εἶναι ἀπαραίτητος ἡ δημιουργία συνδέσμου τινὸς μεταξὺ διεθνῶν ἀποθεμάτων καὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πηγῶν τῶν πλουσίων χωρῶν εἰς τὰς πτωχὰς χώρας, ἐπειδὴ, ὅλως ἰδιαιτέρως, ἡ ἀνεπάρκεια ἀποθεμάτων τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπετέλεσεν σπουδαίαν αἰτίαν διὰ τὴν ποιοτικὴν καὶ ποσοτικὴν μείωσιν τῆς βοήθειας» ¹. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Pierre - Paul Schweitzer τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ συνεδρίου ἐξέφρασεν ἀνάλογον ἐπιθυμίαν.

Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆς τῆς σκέψεως ἰδρύθη μάλιστα εἰς τὸ Καράκας τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1972 μία ἔνωσις τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν, ἡ ἔνωσις τῶν εἰκοσι τεσσάρων, ὅπως τὴν ὠνόμασαν, καὶ ἡ ὁποία ἐδημιουργήθη ἀκριβῶς μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν ὑπὸ μελέτην μεταρρύθμισιν τοῦ διεθνoῦς νομισματικοῦ συστήματος ³. Ἐξ ἄλλου, οἱ ἐμπειρογνώμονες τῶν χωρῶν αὐτῶν συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν Washington τὴν 13ην Σεπτεμβρίου 1972, μὲ σκοπὸν νὰ μελετήσουν τὴν δυνατότητα δημιουργίας αὐτῆς τῆς «συνδέσεως» μεταξὺ τῶν ΕΤΔ καὶ παροχῆς βοήθειας ἐχούσης ὡς σκοπὸν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν.

1. Ὅρα *John A. Kay* καὶ *Peter C. Hole*, ἔ.ἀ.

2. Εἰς τὴν παροῦσαν μελέτην θὰ ἀφήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἀμετάφραστον τὸν ὄρον Link.

3. Ὅρα «Le Monde», 14-9-1972, «Une réunion d'experts du groupe des vingt-quatre», σ. 27.

α) ΚΥΡΙΑ ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ TRIFFIN

Ἀπὸ τοὺς θεωρητικούς οἰκονομολόγους ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὑπεστήριξεν περισσότερο ἀπὸ τὴν τὴν ἀποψιν εἶναι ὁ Robert Triffin ¹.

Τὸ κύριον σημεῖον τῆς θέσεως τοῦ Triffin εἶναι ὅτι οἰαδήποτε ἀπόφασις εἰς τὴν διεθνή κοινότητα περὶ αὐξήσεως τοῦ ἀποθέματος ὑπὸ τὸν τύπον τῶν ΕΤΔ ὀδηγεῖ ἀναποτρέπτως εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνὸς δανειστικοῦ — ἢ δωρηθησομένου — δυναμικοῦ· τὸ δυναμικὸν αὐτὸ θὰ ἤτο προτιμότερον νὰ χρησιμοποιηθῆ διὰ σκοποὺς οἱ ὁποῖοι ἔχουν συμφωνηθῆ καὶ ἔχουν γίνε δεκτοὶ συλλογικῶς ἐκ τῶν προτέρων, ὅπως π.χ. ἡ χρηματοδότησις τῆς ἀναπτύξεως, παρὰ νὰ χρηματοδοτῆ τυφλῶς τὰς ἐθνικὰς πολιτικὰς ὅπου τοιαύτη συμφωνία πιθανὸν νὰ μὴ ὑφίσταται, ὅπως συμβαίνει μὲ τὴν παροῦσαν κατανομήν τῆς Link, καὶ ἡ ὅποια ἐν τῇ πραγματικότητι δύναται νὰ κριθῆ μὲ τὸν καιρὸν ὅτι εἶναι ἀνεπιτυχῆς διεθνῶς, ὄχι μόνον χρηματοδοτικῶς καὶ οἰκονομικῶς, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ πολιτικῶς. Ἐὰν τοιαῦται συμπληρωματικαὶ πηγαὶ καταστοῦν ἐφικταὶ ὡς ἐν δευτερεῦον προῖόν τῆς δημιουργίας τῶν ΕΤΔ, ἡ χρησιμοποίησις των διὰ τὸν σκοπὸν τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς ἀναπτύξεως θὰ εἶναι δυνατῆ.

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν ΕΤΔ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν εἶναι τοσοῦτω μᾶλλον ἐπιθυμητῆ, καθ' ὅσον ἔχει ἐπανελημμένως ὑποστηριχθῆ τόσον ἀπὸ τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη ὅσον καὶ ἀπὸ ἄλλους διεθνεῖς ὀργανισμοὺς ὅτι ἡ βοήθεια, ἡ ὅποια διατίθεται διὰ τὴν ἀνάπτυξιν, εἶναι ἀνεπαρκῆς. Οἰαδήποτε τοιαύτη χορήγησις τῶν ΕΤΔ διὰ χρηματοδότησιν τῆς ἀναπτύξεως θὰ εἶναι πολὺ περισσότερο ἐπιθυμητῆ καὶ μακρόβιος ἀπὸ ὅ,τι τὸ παρὸν σχῆμα κατανομῆς, βάσει τοῦ ὁποῖου τὰ 75% τῶν ΕΤΔ δίδονται αὐτομάτως εἰς τὰς 26 πλουσιωτέρας χώρας τοῦ κόσμου καὶ δύναται νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ νὰ ὑποστηρίξουν οἰαδήποτε πολιτικὴν, ἢ ἔλλειψιν πολιτικῆς, ἢ ὅποια εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰ ἐλλείμματά των. Τὸ 1970 ἡ χορήγησις ΕΤΔ μόνον εἰς τὰς ΗΠΑ (867 ἑκατ. δολ.) ὑπερεῖχε τῶν χορηγήσεων (853 ἑκατ. δολ.) εἰς τὰς 90 ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας — μέλη τοῦ Ταμείου.

β) ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΕΣΙΝ ΤΟΥ TRIFFIN ²

Ἐπάρχουν τρία ἀσθενῆ σημεῖα εἰς τὴν ἀποψιν τοῦ Triffin, τὰ ὅποια ὁμοῦ δὲν ἰσχύουν μόνον διὰ τὴν Link, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἄλλας χρήσεις τῶν ΕΤΔ. Τοῦτο δέχονται ὄχι μόνον ὁ Triffin ἀλλὰ καὶ ἄλλοι οἰκονομολόγοι, κυρίως δὲ ὁ καθηγητῆς Machlup. Τὰ ἀσθενῆ ταῦτα σημεῖα εἶναι: α) Ἡ Link εἶναι πληθωριστικῆ, β) ἡ διατήρησις τῆς ρευστότητος εἶναι ἀπαραίτητος· τέλος, γ) ὁ τρόπος χρησιμοποίησεως τῶν ΕΤΔ.

1. "Ὁρα Robert Triffin, The Use of SDR Finance for Collectively Agreed Purposes. Edited by Banca Nazionale del Lavoro, Quarterly Review, no 96, March 1971, σσ. 3-12.

2. "Ὁρα Robert Triffin, The Use, ἔ.ἀ.

1. *Ἡ Link εἶναι πληθωριστική*

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔχουν προοπτικὴν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν χρηματοδότησιν τῶν ΕΤΔ θὰ πιέζουν συνεχῶς τὸ ΔΝΤ διὰ δημιουργίαν ΕΤΔ μεγαλύτεραν τῶν ἀναγκαιούντων — δικαιολογουμένων — ἀποθεμάτων διὰ μίαν κατορθωτὴν μὴ πληθωριστικὴν ἀνάπτυξιν τῆς παγκοσμίου οἰκονομίας. Βεβαίως, ὅμως, τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ δὲν ἰσχύει μόνον διὰ τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας, ἀλλὰ δι' ὅλας ἀνεξαιρέτως, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ΗΠΑ, αἱ ὁποῖαι ἐχρησιμοποίησαν τὸ 25% τῶν ΕΤΔ διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν των. Ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ πληθωρισμοῦ θὰ ἐπανέλθωμεν καὶ εἰς τὸ δεῦτερον κεφάλαιον.

2. *Διατήρησις τῆς ρευστότητος τῶν ἀποθεμάτων*

Τὰ ἀποθέματα θὰ ἔπρεπε νὰ διατηροῦνται ρευστὰ καὶ δὲν δύνανται νὰ «παγώσουν» εἰς μακροχρόνιον δανεισμόν ἢ ἐπενδύσεις. Ἐν τούτοις ὁ καθηγητὴς Machlup ἔχει ἀνασκευάσει τὸ ὡς ἄνω ἐπιχείρημα, οἱ δὲ ἐκπρόσωποι τοῦ ΔΝΤ εἰρωνεύοντο ἑαυτοὺς ὅταν ἀπεφάσισαν ὅπως τὰ 70% τῶν ΕΤΔ διατεθοῦν δι' οἰανδήποτε ἐπαναπληρωμὴν ἢ «ἀποκατάστασιν» διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν οἰασθήποτε ἄλλης ὑποχρέωσης, ἐκτὸς τῆς ρευστότητος.

3. *Ὁ τρόπος χρησιμοποίησεως τῶν ΕΤΔ*

Τὰ ΕΤΔ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ νὰ χρηματοδοτήσουν μακροχρόνια ἐλλείμματα καὶ συνεχεῖς μεταφορὰς τῶν αὐτουσιῶν νομισμάτων. Ἄλλὰ ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι τὰ καθαρὰ ἀποθέματα τῶν πλέον ἀνεπτυγμένων χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας συμπεριλαμβάνονται αἱ ΗΠΑ καὶ τὸ Ἑνωμένον Βασίλειον, πίπτουν πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὰ ἀποθέματα τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν.

Ὁ καθηγητὴς Machlup ἀπαντῶν εἰς τὴν ὡς ἄνω ἀντίθεσιν, ὅτι δηλ. αἱ προτάσεις τῆς «Link» θὰ ἐκληροδότουσαν μὴ ἀπαραιτήτους μεταφορὰς αὐτουσιῶν νομισμάτων, λέγει ὅτι τὰ διεθνῆ ἀποθέματα ἔχουν ἀνέκαθεν ἐξασφαλισθῆ διὰ μέσου τῆς μεταφορᾶς αὐτουσιῶν νομισμάτων.

Βάσει τοῦ συστήματος τοῦ Gold Exchange Standard τῆς χθὲς καὶ τῆς de facto δολλάριον standard τῆς σήμερον, αὐτούσια νομίσματα ἔχουν μεταφερθῆ ἀπὸ τοὺς κατέχοντας ἀποθέματα εἰς τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀποθεματικὸν συνάλλαγμα καὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐλεύθεραι νὰ χρησιμοποιήσουν αὐτὰ τὰ ἀποθέματα ὅπως νομίζουν.

Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι εἰς τὴν πρώτῃν περίπτωσιν ἐργάζονται εἰς τὰ ὄρυχεῖα διὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ χρυσοῦ ἀπὸ τὸ ἔδαφος, εἰς τὴν ἄλλην δέ, ἀντι-

καθιστώντες την εργασία εις τὰ χρυσαυρυχεΐα, ἐργάζονται διὰ τὴν κατασκευὴν αὐτοκινητοδρόμων καὶ ἄλλων ἔργων ὑποδομῆς. Σήμερον δὲν ἀμφισβητεῖται οὔτε ἀπὸ τοὺς πλέον φιλελευθέρους οἰκονομολόγους ὅτι τὸ χρῆμα εἶναι θέμα τοῦ κράτους¹ καί, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, κατ' ἐπέκτασιν τῆς διεθνῶς ὀργανωμένης κοινωνίας. Ἐπομένως ὅταν μία πίστωσης εἰσέρχεται εἰς τὸ λογιστικὸν βιβλίον ἐνὸς ἀνεργωρισμένου ὀργανισμοῦ — τοῦ ΔΝΤ — γίνεται αὕτη ὑποκατάστατον τοῦ χρυσοῦ.

Ἡ χρησιμοποίησις τῶν ΕΤΔ διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν χρηματοδότησιν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι μία μόνον ἀπὸ τὰς πολλαπλὰς κατευθυντηρίους γραμμὰς. Τὰ δημιουργούμενα ἀποθέματα διὰ τῶν ΕΤΔ καὶ τοῦ ΔΝΤ θὰ ἠδύνατο νὰ ἀφιερωθοῦν πρωτίστως εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς σταθερότητος ἢ τὴν διευκόλυνσιν τῶν διαφόρων προγραμμάτων οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῶν ἀσκουμένων ὑπὸ τῶν κρατῶν. Αὕτη ὅμως ἡ βοήθεια θὰ ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ εἰς ποσὸν καὶ κυρίως εἰς διάρκειαν διὰ τὰς πλουσιωτέρας χώρας. Τὸ κύριον πλεονέκτημα προκειμένου περὶ χρηματοδοτήσεως ἀποθεμάτων διαρκείας θὰ ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ εἰς τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας. Αἱ πλουσιώτεραι, ὅπως ἐγένετο εἰς τὴν πραγματικότητα κατὰ τὸ παρελθόν, θὰ ἠδύνατο, διὰ τῆς μεταφορᾶς αὐτουσίῶν νομισμάτων ὅσας θὰ ἐπέδωκον νὰ κερδίσουν, νὰ συσσωρεύσουν ἀποθέματα τὰ ὅποια θὰ εἶχον ὡς σκοπὸν νὰ τὰς καταστήσουν ἱκανὰς νὰ ἀποφύγουν ἐνδεχομένως προῶρους ἢ μὴ ἀπαραίτητους ἀλλαγὰς εἰς τὴν ἐθνικὴν πολιτικὴν των ἢ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀνταλλακτικῆς ἱκανότητος τῶν νομισμάτων των.

Ἡ μόνη ἐπιβάρυνσις ἢ ὅποια θὰ ἐπεβάλλετο με αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τὰς χώρας με διαρκῆς πλεόνασμα εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν των θὰ ἦτο ὅτι αὗται δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ δικαιώματά των, νὰ διατηρήσουν δηλ. ὑποτιμημένην τὴν ἀξίαν τῶν νομισμάτων των ἐν σχέσει με τὸν χρυσὸν ἢ τὸ ἄλλοδαπὸν συσσωρευόμενον συνάλλαγμα. Ἀλλὰ τοιαύτη συσσώρευσις εἶναι ἀκριβῶς ἐξ ἴσου πληθωριστικὴ ἐσωτερικῶς, ὅσον καὶ ἡ συσσώρευσις τῶν ΕΤΔ ἢ αἱ ἄλλαι ἀπαιτήσεις εἰς τὸ ΔΝΤ. Ἐὰν δὲν ἐπιθυμοῦν αὐτό, δύνανται νὰ τὸ ἀποφύγουν διὰ μέσου τῶν μεταβολῶν τῆς ἐσωτερικῆς των πολιτικῆς ἢ διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς ἀνταλλακτικῆς ἀξίας τῶν νομισμάτων ἢ διὰ τῆς ἀρνήσεώς των νὰ συμμετάσχουν εἰς μίαν ὑπερβολικὴν δημιουργίαν ΕΤΔ.

Πρὶν ἢ προβῶμεν εἰς τὰ συμπεράσματά μας ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω ἀπόψεων θὰ πρέπη νὰ ἴδωμεν καὶ τὴν ἐτέραν ἄποψιν, ἣτις θέλει ἀναλυθῇ εἰς τὸ δεῦτερον Κεφάλαιον.

1. Ὅρα Δ. Ι. Δελιβάνη, Παραδόσεις Ἐφηρμοσμένης Πολιτικῆς Οἰκονομίας καὶ Νομισματικῆς Πολιτικῆς, Δ' Ἔκδοσις, Ἄφοι ΙΙ. Σάκκουλα, Ἀθῆναι - Θεσσαλονίκη 1971, σ. 253.

ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΣΟΣ ΑΠΟΨΙΣ

Εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν σύσκεψιν τῆς Washington ὑπῆρξαν πολλοὶ οἱ ὅποιοι, διὰ λόγους ἀναφερομένους καθαρῶς εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην, ἔθεσαν ἐν ἀμφιβόλῳ τὴν εὐστάθειαν μιᾶς σαφοῦς συνδέσεως τῶν ΕΤΔ μετὰ τὴν χρηματοδότησιν τῆς ἀναπτύξεως, δεχόμενοι ὅτι ἡ βοήθεια εἰς τὰς ὑποαναπτύκτους χώρας θὰ ὄφειλε νὰ συζητηθῆ ἀνεξαρτήτως τῆς δημιουργίας νέων ρευστοτήτων. Ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τῆς ομάδος ἐτάχθη κυρίως ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ὀλλανδίας M. H. J. Witteveen ¹, ὁ ὅποιος ἀκριβῶς ἐτόνισεν τὴν σημασίαν τοῦ ὡς ἄνω διαχωρισμοῦ.

Ὁ κύριος καὶ βασικὸς σκοπὸς τῆς Link εἶναι νὰ αὐξηθῆ ἡ βοήθεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν ἀπὸ τὰς πλεόν ἀνεπτυγμένας χώρας. Κατὰ τὴν ἐτέραν ἀποψιν τῶν οἰκονομολόγων, τῆς ὁποίας κύριος ἐκπρόσωπος εἶναι ὁ G. Haberler, ἡ Link εἶναι ἀνεπαρκῆς μέθοδος διὰ νὰ προμηθεύσῃ βοήθειαν, κυρίως διότι: α) δὲν γίνεται διαχωρισμὸς ἀποθέματος καὶ πίστεως, β) εἶναι πληθωριστικὴ, γ) ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν μετὰ τὴν βοήθειαν μέσῳ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ δ) ὑπάρχουν δυσχέρειαι κατανομῆς τοῦ βάρους τῆς βοήθειας ².

1. Διαχωρισμὸς Ἀποθέματος καὶ Πίστεως ²

Ἡ Link περιπλέκει τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ΕΤΔ, ἤδη περιπεπλεγμένων αὐτῶν καθ' ἑαυτά, καὶ θὰ συνεχίσῃ νὰ περιπλέκῃ τὴν διαχείρισιν τῶν ΕΤΔ ἀπεριορίστως. Ἐφ' ὅσον ἡ Link θὰ ὑφίσταται, θὰ εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τὴν συνεχῆ πίεσιν ἐκ μέρους τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν διὰ τὴν αὐξήσιν τοῦ μεριδίου τοῦ διοχετευομένου διὰ μέσου τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν (ΔΕΑ). Πίεσις ἐκ μέρους τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν θὰ προκαλέσῃ, ἀναποφεύκτως, «ἀντιπίεσιν» ἐκ μέρους τῶν περισσώτερον ἀνεπτυγμένων χωρῶν. Πρὸς τὸ παρὸν αἱ ΗΠΑ ἐπωφελοῦνται περισσώτερον ὅλων τῶν ἄλλων κρατῶν, διότι ἔχουν τὸ μεγαλύτερον *quota* εἰς τὸ Ταμεῖον ³. Ἀλλὰ ἡ κατανομὴ θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ περισσώτερον ἴση διὰ χορηγήσεων ΕΤΔ εἰς τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας ⁴. Καὶ τὸ ὡς ἄνω ἐπιχείρημα συγγέει πάλιν ἀ-

1. Ὁρα John A. Kay καὶ Peter C. Hole, ἔ.ἀ.

2. Ὁρα G. Haberler, The Case Against the Link, Banca Nazionale del Lavoro, Quarterly Review, no 96, March 1971, σσ. 13-22.

3. Ὁρα Pascal Salin, Le Mythe Egalitaire, «Le Monde» 12-9-72, σ. 19-20.

4. Ὁρα John A. Kay καὶ Peter G. Hole, ἔ.ἀ.

ποθέματα και βοήθειαν. Μία λογική χορήγησης αποθεμάτων θα χρησιμοποιηθῆ διαφορετικῶς ἀπὸ ὅ,τι μία χορήγησης διὰ βοήθειαν.

2. Ἡ Link εἶναι πληθωριστικὴ¹

Ὁ H. Johnson καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἀπέδειξαν ὅτι ἡ Link εἶναι πληθωριστικὸς τρόπος χρηματοδότησεως τῆς βοήθειας διὰ τὴν ἀνάπτυξιν. Ἀντιθέτως ὁ καθηγητὴς Franz Machlup ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ὑψωσις τῆς τιμῆς τοῦ χρυσοῦ εἶναι περισσότερον πληθωριστικὴ ἀπὸ τὴν ισότιμον αὐξησιν ἐκ τῆς δημιουργουμένης ρευστότητος τῶν ΕΤΔ. Αὐτὸ εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ ἡ διαφορὰ ἐγκριταὶ εἰς τὸ ὅτι, ἐὰν ΕΤΔ ἐκχωρηθοῦν διὰ μέσου τῆς Link εἰς τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας οἰκονομίας μὲ τὸν σκοπὸν νὰ προμηθεύσουν πραγματικὴν βοήθειαν, αἱ ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένα ἠὲν θὰ τὰ ἐξοδεύσουν. Ἐπὶ πλέον δὲ ἡ παραγωγή χρυσοῦ ἀπαιτεῖ κάποιαν δαπάνην παραγωγῆς, ἐνῶ ἡ δημιουργία ΕΤΔ γίνεται ἀνευ οὐδεμιᾶς δαπάνης². Ὑπὸ τὴν παρούσαν διαδικασίαν μόνον μία χώρα μὲ ἐλλειμματικὸν ἰσοζύγιον πληρωμῶν δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ ΕΤΔ της. Ὑπὸ τὴν διαδικασίαν τῆς Link ἡ ταχεῖα δαπάνη εἶναι ὁ σκοπὸς της.

Μὲ περιορισμένας χορηγήσεις ΕΤΔ καὶ μόνον ἐὰν μικρὸν τμῆμα αὐτῶν μεταβιβασθῆ εἰς τὴν Link, τὸ πληθωριστικὸν ἀποτέλεσμα δύναται νὰ εἶναι ποσοτικῶς μικρὸν εἰς τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ θὰ αὐξάνῃ σταθερῶς. Ἡ χρησιμοποίησις μιᾶς πληθωριστικῆς μεθόδου διὰ τὴν δημιουργίαν ρευστότητος εἶναι κατ' ἀρχὴν κακὴ. Μαζὶ μὲ τὸν John Karlik καὶ τὸν Tibor Scitovsky πολλοὶ πιστεύουν ὅτι μερικὰ πληθωριστικὰ ἀποτελέσματα δύναται νὰ εἶναι εὐπρόσδεκτα. Οἱ Karlik - Scitovsky μάλιστα προτείνουν συγχρόνως εἰδικὴν κατηγορίαν Link, ἡ ὁποία ὑποτίθεται ὅτι δὲν θὰ εἶναι πληθωριστικὴ.

Ὁ ἴδιος ὁ J. Karlik ἀνεγνώρισεν τὸν κίνδυνον τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ ὅτι αἱ κριτικαὶ τῆς Link εἶναι ὀρθαὶ ὅταν ἀντιτίθενται εἰς τὴν σύνδεσιν δύο διαφόρων ἐκδόσεων — δημιουργία αποθεμάτων καὶ βοήθεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν — ἀλλὰ προτιμᾷ νὰ χειρισθῆ αὐτὰ τὰ δύο προβλήματα συνδεδεασμένα καὶ ὄχι μεμονωμένα. Ἐπίσης ἀποδεικνύει ὅτι ἡ διαδικασία ψηφοφορίας εἰς τὸ ΔΝΤ ἐνέχει ἐν αἰσχυρὸν ἐνδεχόμενον ἢ συνολικὴ κατανομή τῶν ΕΤΔ νὰ εἶναι ἀνεπαρκής καὶ δὲν πιστεύει εἰς τὴν περαιτέρω ἐξάπλωσιν τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν δολλαρίων ὡς μέσου ἀποθέματος³. Τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι μία γενικὴ ἀνεπάρκεια ἀποθεμάτων, ἀντιπληθωρισμὸς καὶ περιορισμοὶ εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ὁ Tibor Scitovsky λέγει ὅτι μία γενικὴ κατανομή τῶν ΕΤΔ δύναται νὰ μὴ εἶναι ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξασφαλίσουν ἐνδεχομένως πλε-

1. Ὁρα G. Haberler, ἔ.ἀ.

2. Ὁρα Christiane de Ribert - Petersen, ἔ.ἀ., σ. 414.

3. Τὰ ὡς ἄνω ἐλέχθησαν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1971.

όνασμα εις τὸ ἰσοζύγιον λογαριασμῶν των. «Ἐὰν τὸ ΔΝΤ ἔχη ἐξουσιοδοτηθῆ νὰ δανείσῃ εἰς τὴν Διεθνή Τράπεζαν Ἀνασυγκροτήσεως καὶ Ἀναπτύξεως (ΔΤΑΑ), ἢ εἰς τὴν ΔΕΑ, τμῆμα τῶν ἐθνικῶν νομισμάτων τὰ ὅποια κρατᾷ ἔναντι ἢ ἔαν αἱ χῶραι μὲ πλεόνασμα ἐδάνειζον τμῆμα τῶν ὑπερβολικῶν περισσευμάτων των — καὶ αὐτὸ ἐν συσχετίσει μὲ τὰς ἀποκτήσεις ΕΤΔ — εἶναι σχεδὸν βέβαιον ὅτι θὰ προσέθετεν εἰς τὰς μὲ πλεόνασμα χώρας πλεονάσματα καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ πληθωριστικὰς πιέσεις. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι ὅλα τὰ σχέδια δανείων τὰ ὅποια χορηγεῖ ἡ ΔΤΑΑ καὶ τὰ ὑποκατάστατά της εἰς τὰς ἀναπτυσσομένας οἰκονομίας πρέπει νὰ δαπανῶνται εἰς προϊόντα παραγόμενα μὲ τὸν χαμηλότερον πλειοδότην εἰς ἓνα διεθνῆ ἀνταγωνισμόν».

Εἰς τοὺς ὡς ἄνω φόβους τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς Link ὁ Haberler, ἔχων διαφορετικὴν γνώμην, ὑπεστήριξεν τὰ ἑξῆς:

α) Ὁ παγκόσμιος ἀντιπληθωρισμὸς δὲν παράγεται ἀπὸ μίαν σπάνιν διεθνοῦς ρευστότητος.

β) Ἡ ἐπιτυχία ἀντικαταστάσεως τοῦ χρυσοῦ ἀπὸ τὰς δύο ἐνώσεις ἀγορᾶς χρυσοῦ ἔχει ἐνισχυθῆ ἀπὸ τὴν σταθερότητα τοῦ δολλαρίου ὡς Exchange Standard¹.

γ) Ὁ κίνδυνος τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν περιορισμῶν εἰς τὰς πληρωμὰς τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν εἶναι μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦ ἀντιπληθωρισμοῦ καὶ τῆς ἀνεργίας. Ἀλλὰ αἱ ἀλλαγαὶ τῆς τιμῆς τῶν νομισμάτων, ἢ εὐκαμψία τῶν συχνῶν ἀλλαγῶν τῆς ἀξίας, εἶναι ἡ κυρία μέθοδος δοσοληψίας μὲ σοβαράς, οὐσιώδεις ἀνισοροπίας καὶ ὅταν αὕτη ἡ μέθοδος χρησιμοποιῆται, ἡ ἀνεργία καὶ οἱ περιορισμοὶ εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν εἶναι ἀπαραίτητοι.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Haberler διευκρινίζει ὅτι θὰ πρέπη νὰ σημειωθῆ ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ἀνεπιθυμητοῦ πληθωριστικῆς πιέσεως περιλαμβάνει ἀμφοτέρας τὰς συνδέσεις, τὴν καλουμένην «ὠργανωμένην» σύνδεσιν (ὅταν τὰ ΕΤΔ χορηγοῦνται μέσῳ τοῦ ΔΝΤ καὶ τῆς ΔΕΑ εἰς τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας) καὶ τὴν «μὴ ὠργανωμένην» σύνδεσιν (ἐθελοντικαὶ συνεισφοραὶ ΕΤΔ ἐκ μέρους τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν). Ἀλλὰ ἡ «ὠργανωμένη» σύνδεσις θὰ ἠδύνατο νὰ λειτουργήσῃ μὲ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ μὴ εἶναι πληθωριστικὴ.

Τὸ σχέδιον τῶν Karlik καὶ Scitovsky εἶναι περίπου τὸ ἀκόλουθον: Μόνον «αἱ βιομηχανικαὶ χῶραι αἱ ὅποια εὐρίσκονται ἐν ἀνάγκῃ συμπληρωματικῶν ἀποθεμάτων», καὶ αἱ ὅποια χαρακτηρίζονται ὡς «μὲ ἔλλειμμα χῶραι», θὰ ἠδύνατο νὰ ζητήσουν νὰ ἀποκτήσουν («νὰ ἐπαναγοράσουν») ΕΤΔ ἀπὸ τὰς ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένας χώρας χορηγοῦσαι δάνεια ἢ, ἀκόμη καλύτερον, δωρεὰς «συνδεδεμένας μὲ τὰς ἰδικὰς των ἀγοράς». Οὕτως αἱ μὲ πλεόνασμα χῶραι οὐδόλως θὰ θιγοῦν καὶ δὲν θὰ δικαιολογῆται νὰ ἐναντιωθοῦν. Ἐρωτᾶται ἔαν αὐτὸ τὸ σχῆμα δὲν θὰ σημαίνει ἐπιπρόσθετον πληθωριστικὴν πίεσιν εἰς τὰς

1. Τὰ ὡς ἄνω ἐλέχθησαν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1971.

μέ έλλειμμα χώρας. Οί Karlik και Scitovsky αναγνωρίζουν αύτήν τήν πιθανότητα, αλλά λέγουν ότι είς αύτήν τήν περίπτωση αί έν λόγω χώραι δέν θά χρησιμοποιήσουν τήν έκλογήν των δια νά άποκτήσουν ΕΤΔ άπό τās δλιγώτερον άνεπτυγμένες χώρας.

Ο Haberler δέν πιστεύει ότι βάσει του σχεδίου τών Scitovsky και Karlik θά καταστῆ δυνατόν νά έξασφαλισθῆ αξιόλογος έπιπρόσθετος βοήθεια είς τās δλιγώτερον άνεπτυγμένες οικονομίας.

Η πλέον κατάλληλος δια τó ως άνω σχέδιον χώρα θά ήδύνατο νά είναι μία μέ έλλειμμα χώρα, ή όποία ύποφέρει συγχρόνως και άπό άνεργίαν. Χώρα τῆς κατηγορίας αύτῆς εύρίσκεται δυσχερώς σήμερα. Αί περισσότερα μέ έλλειμμα χώραι ύποφέρουν άπό πληθωρισμόν και ύπεραπασχόλησιν και έν τούτοις δέν θά είναι διατεθειμένοι νά έπωμισθοῦν έπιπρόσθετον φορτίον είς τās πληθωριστικές των διαταραχάς. Ακόμη και άν μία χώρα ύποφέρη άπό πληθωρισμόν και άνεργίαν συγχρόνως — όχι σπάνιος συνδυασμός πλέον — δυσκόλως θά πεισθῆ νά χρησιμοποιήση νέας διευκολύνσεις, διότι ύπάρχουν πλέον έκλυστικά και άποδοτικά έπιλογαί διαθέσιμοι άπό τόν τῆς Link του τύπου Karlik - Scitovsky. Χώραι μέ σοβαρόν έλλειμμα και πληθωρισμόν θά προσπαθήσουν νά άπαλλαγοῦν άπό τόν πληθωρισμόν: Έάν έχουν άνεργίαν, θά προσπαθήσουν νά διατηρήσουν τόν πληθωρισμόν και νά ύποτιμήσουν τó νόμισμά των· εάν ύποφέρουν άπό «στασιμότητα» (στασιμότης και πληθωρισμός) θά έπρεπε νά επιδιώξουν νομισματικήν έξάπλωσιν έν συνδυασμῶ μέ πολιτικήν του είσοδήματος και ύποτίμησιν του νομίσματος.

3. Η βοήθεια δια μέσου τῆς Link έρχεται είς αντίθεσιν μέ τήν βοήθειαν μέσω του προϋπολογισμοῦ¹

Η βοήθεια τήν όποιαν μία χώρα ύποτίθεται ότι θά χορηγήση, ή έπιθυμεῖ νά δώση, θά ήθελε ψηφισθῆ άπό τó Κοινοβούλιον και θά χορηγηθῆ δια τῆς κανονικῆς διαδικασίας του προϋπολογισμοῦ. Ως έν τούτου, αί σχετικά άποφάσεις δέν λαμβάνονται άπό μίαν ύπηρεσίαν τῆς διεθνούς δημιουργίας χρήματος. Όταν ή βοήθεια χορηγῆται δια μέσου του κυβερνητικοῦ προϋπολογισμοῦ, οὐδέν στοιχεῖον άλλοδαποῦ πληθωρισμοῦ εισάγεται. Τó Κοινοβούλιον θά ήδύνατο νά νομοθετήση και νά προορίση τó ποσόν τó όποῖον έπιθυμεῖ νά άφιερῶση είς τήν άλλοδαπήν βοήθειαν.

Θά δύναται τις νά έναντιωθῆ είς τó ως άνω έπιχείρημα, ισχυριζόμενος ότι ή κυβερνητική έγκρισις θά χρειασθῆ οὔτως ή άλλως δια τήν ένέργειαν τών ΕΤΔ, τά όποια προορίζονται νά συνδεθοῦν μέ τήν βοήθειαν. Αλλά αυτό δέν άκυρώνει ούτε έξασθενίζει τήν θέσιν έναντίον τῆς Link.

1. "Ορα G. Haberler, έ.ά.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν, ὅταν συζητῆται ἐὰν αἱ προτεινόμεναι ἐπιπρόσθετοι ἐκχωρήσεις τῶν ΕΤΔ εἶναι καταλλήλου ἢ εὐνοϊκοῦ μεγέθους, οἱ κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι δὲν θὰ ἐπηρεασθοῦν, ὅπως ἀναποφεύκτως θὰ συμβῆ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ΕΤΔ, ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι εἶναι συνδεδεμένοι μὲ βοήθειαν. Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ἐὰν γίνῃ ἀντιληπτὸν ὅτι ἡ χορηγούμενη βοήθεια διὰ τῶν ΕΤΔ μέσῳ τῆς Link καὶ τῆς ΔΕΑ παρουσιάζει φορτίον οὐχὶ μικρότερον τῆς βοήθειας μέσῳ τοῦ προϋπολογισμοῦ, οὐδόλως εἶναι φανερόν διατὶ θὰ ἦταν εὐκολώτερον νὰ πείσῃ τις τοὺς κοινοβουλευτικοὺς ἐκπροσώπους νὰ συμφωνήσουν μὲ τὴν Link ἀπὸ τοῦ νὰ χορηγήσουν βοήθειαν διὰ μέσου τοῦ προϋπολογισμοῦ. Τὸ γεγονός εἶναι ὅτι οἱ εὐνοοῦντες τὴν Link θὰ αὐξήσουν τὴν εἰσροὴν βοήθειας — ἕνας ἀναμφισβήτητος ἀξιέπαινος ἀντικειμενικὸς σκοπός. Ἀλλὰ ἡ ἐπιτυχία τῆς στρατηγικῆς αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν διάδοσιν τῆς ἀπόψεως ὅτι διὰ τὰς δωρητρίας χώρας ἡ δαπάνη βοήθειας μέσῳ τῆς Link μὲ ΕΤΔ εἶναι μὴδὲν ἢ τουλάχιστον μικρότερα ἀπὸ τὴν δαπάνην διὰ μέσου τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι εἰς περίπτωσιν γενικῆς ἀνεργίας ἢ πραγματικῆς δαπάνης θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι πράγματι μὴδὲν. Εἰς τὸ δεύτερον ἕμισυ τοῦ 20οῦ αἰῶνος τοιαῦται καταστάσεις δυσκόλως ὑφίστανται καί, ἐὰν ἀκολουθηθῇ πολιτικὴ νομισματικῆς ἐξαπλώσεως, ἐπὶ πλεόν δὲ πραγματοποιηθῇ ὑποτίμησις τοῦ νομίσματος — ἐὰν τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητον —, αἱ χῶραι αὗται θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχουν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἡ Link ὑποτίθεται ὅτι ἐκπληροῖ.

Εἶναι λίαν ἀπατηλὴ ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ βοήθεια διὰ μέσου τῆς Link θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀνώδυνος. Θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀνώδυνος κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ πληθωρισμὸς δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι εἶναι μία «ἀνώδυνος» μέθοδος προμηθείας πραγματικῶν πηγῶν — μία ἰδέα ἢ ὁποῖα πολὺ ὀλίγον πείθει εἰς μίαν ἐποχὴν πληθωρισμοῦ.

4. Ἡ κατανομή τοῦ βάρους τῆς βοήθειας εἰς τὰς δωρητρίας χώρας ¹

Διὰ τὰς δωρητρίας χώρας ἡ χορήγησις βοήθειας διὰ μέσου τῆς Link συνεπάγεται τὸ ἴδιον βᾶρος ἀπὸ τὴν μέθοδον τῆς βοήθειας διὰ μέσου τοῦ προϋπολογισμοῦ. Τὸ οἰκονομικὸν βᾶρος ἢ ἡ πραγματικὴ δαπάνη βοήθειας συνίσταται εἰς τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ πλεονάσματος, τὴν μεταφορὰν αὐτουσίων νομισμάτων ἀπὸ τὸν δωρητὴν εἰς τὸν παραλήπτην. Ἀλλὰ ἡ κατανομή τοῦ συνολικοῦ βάρους εἰς τὰς δωρητρίας βιομηχανικὰς χώρας δύναται νὰ εἶναι διαφορετικὴ κάτω ἀπὸ τὰς δύο μεθόδους. Τὸ βᾶρος τῆς βοήθειας διὰ μέσου τοῦ προϋπολογισμοῦ δύναται νὰ πλησιάσῃ σχετικῶς τινὰ ἰσότητα εἰς τὴν κατανομήν, ἐπιδιῶκον ὁμοίομορφον ποσοστὸν συμμετοχῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀπὸ ὅλας τὰς βιομηχανικὰς χώρας, τὸ περίφημον 1% ἢ 0,75% τὸ ὁποῖον ἀνεκοινώθη ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ

1. "Ορα G. Haberler, ἔ.ἀ.

Pearson και από άλλας έπιτροπάς. Τοὔτο δέν έχει εισέτι έπιτευχθῆ και δέν είναι έντελῶς βέβαιον εάν έν όμοιόμορφον ποσοστόν τοῦ έθνικοῦ εισοδήματος είναι ό ιδανικός τύπος. Ἄλλά, έστω, ή όμολογία μιᾶς ίσης κατανομῆς είναι τουλάχιστον ρητῶς ανεγνωρισμένη και αι παρεκτροπαι από τόν όμολογούμενον ιδανικόν τύπον είναι εύκολομέτρητοι.

Κάτω από τό σύστημα τῆς Link ή πραγματική κατανομή τοῦ βάρους τῆς βοηθείας, δηλ. ή πραγματική συμμετοχή τῶν διαφόρων δωρητριῶν χωρῶν, είναι εις τήν πραγματικότητα αδύνατον νά προβλεφθῆ. Θα έξαρτηθῆ μερικῶς από τό μέγεθος τῶν quotas εις τό ΔΝΤ τῶν διαφόρων χωρῶν, μερικῶς δέ από τήν μορφήν τοῦ πλεονάσματος τοῦ ίσοζυγίου πληρωμῶν τῶν δωρητριῶν χωρῶν ή μορφή αὐτῆ έξαρτᾶται από τό λίαν περίπλοκον σύστημα τῶν δυνάμεων τῆς διεθνούς αγοράς και από τήν διάφορον έθνικὴν πολιτικὴν εκάστης χώρας.

Με μικράν ύπερβολήν ή διαφορά τῶν δύο συστημάτων βοηθείας δύναται νά συγκριθῆ με τήν διαφοράν δύο έθνικῶν φορολογικῶν συστημάτων: α) ένός συστήματος τό όποϊον κατανέμει τό έθνικόν φορολογικόν βάρος όπωςδῆποτε εις τοὺς φορολογουμένους, βάσει τοῦ άτομικοῦ εισοδήματος και πλούτου και β) ένός φορολογικοῦ συστήματος τό όποϊον κατανέμει τό βάρος διὰ μέσου ένός λαχείου (μιᾶς κληρώσεως).

Οί Karlik και Seitovsky αναγνωρίζουν τήν ανισότητα τῆς συνήθους, μη ώργανωμένης Link, ή όποία δύναται νά μή γίνη αποδεκτῆ από τὰς μελλούσας νά έχουν πλεόνασμα χώρας. Τό πρόβλημα με τήν «ώργανωμένην» Link είναι ότι έπιτρέπει εις τοὺς εκπροσώπους τῶν διεθνῶν ώργανώσεων, χωρίς νά τοὺς δίδη ακριβεῖς οδηγίας, νά καθορίζουν καθ' οϊονδήποτε τρόπον ποῖαι χώραι θα φέρουν τό βάρος. Οί Karlik και Seitovsky έχουν αναγνωρίσει τό πρόβλημα και έχουν προσπαθήσει νά ύποδείξουν τὰς αρχὰς αι όποῖαι θα ήδύναντο νά ακολουθηθοῦν από τήν διοίκησιν τῆς «ώργανωμένης» Link, ώστε νά γίνη αὐτῆ αποδεκτῆ. Ἄλλά τό σχέδιόν των δέν θα έπετύγγανε τόν βασικόν σκοπόν τῆς Link: Θα έξησφάλιζε πολὺ μικράν έπιπρόσθετον βοήθειαν εις τὰς όλιγώτερον ανεπτυγμένας χώρας.

Ἐν πάση περιπτώσει ή κατανομή τοῦ βάρους είναι περισσότερο ίση βάσει τοῦ έθνικοῦ εισοδήματος παρά ή τυχαία κατανομή ή όποία θα έδημιουργεῖτο από τήν Link.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Υπό τὰς παρούσας συνθήκας, με τὴν διάρθρωσιν τῆς διεθνοῦς κοινωνίας καὶ τὸ ἰσχύον νομισματικὸν σύστημα, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Link, ὅσον καὶ ἂν ἡ ἐπιτευξίς τοῦ σκοποῦ τῆς εἶναι ἐπιθυμητὴ, δημιουργεῖ ὠρισμένας σοβαρὰς ἀμβιβολίας, ὡς, μεταξύ ἄλλων:

1) Τὰ ἀποθέματα εἶναι ἐν τελείῳ διάφορον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν πίστωσιν.

2) Τὰ ΕΤΔ βασίζονται εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην, καὶ ἐμπιστοσύνη ὑπάρχει μόνον μεταξύ τῶν ἰσοδυνάμων χωρῶν, δηλ. τῶν ἀνεπτυγμένων.

3) Μόνον οἱ πρῶτοι χρησιμοποιοῦντες ΕΤΔ ἐπωφελοῦνται ἀπὸ τὴν Link.

Εἰς τὴν μελετωμένην μεταρρύθμισιν τοῦ διεθνοῦς νομισματικοῦ συστήματος, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη χρηματοδοτήσεως τῆς ἀναπτύξεως, θὰ εὔρεθῇ ἴσως λύσις ὥστε νὰ γίνῃ ἐφικτὴ ἡ χρησιμοποίησις τῆς Link.

Ἡ λογικὴ μακροχρόνιος λύσις εἰς τὸ πρόβλημα τῆς διεθνοῦς ρευστότητος εἶναι ὀλοφάνερον ὅτι εἶναι ἡ μετατροπὴ τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου εἰς μίαν παγκόσμιον κεντρικὴν Τράπεζαν, ἡ ὁποία θὰ ἐνήργει διεθνεῖς πράξεις ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς διεθνοῦς κοινωνίας, λαμβανομένης ὡς συνόλου. Αὐτὸ ὅμως, πρὸς τὸ παρόν, δὲν φαίνεται ἐφικτόν ¹.

Ἄλλὰ δὲν θὰ πρέπη νὰ λησμονῶμεν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Triffin ³, ὅτι ἡ Πολιτικὴ (Οἰκονομικὴ) δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἡ τέχνη τοῦ δυνατοῦ. Θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀκόμη περισσότερον ἡ τέχνη τοῦ νὰ καταστήσῃ δυνατὸν αὐριον ὅ,τι σήμερον φαίνεται ἀδύνατον ².

1. Ὅρα R. Triffin, ἔ.ἀ.

2. «Policy is not just the art of the possible. It should be, even more, the art of making possible tomorrow what seems impossible today».